

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างสภาพการจัดองค์การกับผลการประเมินคุณภาพภายนอกรอบที่ 2 ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และเขต 2 เป็นการวิจัยเชิงสหสัมพันธ์ (Correlation Research) โดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) โดยมีสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นหน่วยวิเคราะห์ (Unit of analysis) มีผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ให้ข้อมูล การดำเนินการวิจัยเป็นไปตามขั้นตอน และรายละเอียด ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือและการพัฒนาเครื่องมือ
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

1.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และเขต 2 ที่รับการประเมินคุณภาพภายนอกจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) หรือ สมศ.ในรอบที่ 2 จำนวน 349 ราย

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และเขต 2 ที่รับการประเมินคุณภาพภายนอกจาก สมศ.ในรอบที่ 2 จำนวน 186 ราย โดยกำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรการคำนวณหากกลุ่มตัวอย่างของยามานะ (Yamane: 1976) ในกรณีที่ $e = 0.5$

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

- n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง
- N = ขนาดของประชากร
- e = ความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับให้เกิดขึ้น

การวิจัยในครั้งนี้ ได้กำหนดระดับนัยสำคัญที่ 0.05 โดยยอมให้เกิดความคลาดเคลื่อนขึ้นได้ร้อยละ 5 จะได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง 187

จำนวนกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย คือ สถานศึกษาชั้นพื้นฐาน จำนวน 187 โรงเรียน และใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) โดยมีขั้นตอนดังนี้

- 1.2.1 จำแนกประชากรออกเป็นชั้นภูมิโดยใช้ขนาดโรงเรียนเป็นตัวแปรแบ่งชั้นภูมิ
- 1.2.2 กำหนดกลุ่มตัวอย่างแต่ละชั้นภูมิตามสัดส่วนของประชากรแต่ละกลุ่ม
- 1.2.3 สุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) ในแต่ละกลุ่มด้วยวิธีการจับสลาก (Lottery Method)

ตาราง 2 จำนวนประชากร และกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามขนาดโรงเรียน

ขนาดโรงเรียน	จำนวนประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
ขนาดเล็ก	175	94
ขนาดกลาง	146	78
ขนาดใหญ่	28	15
รวม	349	187

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม 1 ฉบับ เป็นแบบสอบถามสภาพการจัดองค์การ และผลการประเมินคุณภาพภายนอกรอบที่ 2 ของสถานศึกษา แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามในเรื่อง เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ตำแหน่งปัจจุบัน และประสบการณ์ในการทำงาน มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check list)

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับสภาพการจัดองค์การของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และเขต 2 ที่รับการประเมินคุณภาพภายนอกจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) หรือ สมศ. ในรอบที่ 2 ผู้วิจัยได้ปรับแบบสอบถามให้เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษาที่ศึกษาประกอบด้วยสภาพการจัดองค์การ 6 ด้าน คือ สภาพการกำหนดวัตถุประสงค์ขององค์การ สภาพการจัดกลุ่มงาน สภาพการมอบหมายงานสภาพการมอบอำนาจหน้าที่ สภาพการจัดสายการบังคับบัญชา และสภาพการประสานงาน

2.1 สภาพการจัดองค์การแต่ละด้านนั้นมีลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) เกณฑ์การกำหนดระดับการปฏิบัติมี 5 ระดับ ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert) (บุญชม ศรีสะอาด. 2535 : 99-100) คือ

- 5 หมายถึง มีการปฏิบัติมากที่สุดหรือปฏิบัติตามรายการนั้นได้ร้อยละ 80-100
- 4 หมายถึง มีการปฏิบัติมากหรือปฏิบัติตามรายการนั้นได้ร้อยละ 70-79
- 3 หมายถึง มีการปฏิบัติปานกลางหรือปฏิบัติตามรายการนั้นได้ร้อยละ 60-69
- 2 หมายถึง มีการปฏิบัติน้อยหรือปฏิบัติตามรายการนั้นได้ร้อยละ 50-59
- 1 หมายถึง มีการปฏิบัติน้อยที่สุดหรือปฏิบัติตามรายการนั้นน้อยกว่าร้อยละ 50

2.2 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) เป็นค่าสถิติที่ใช้วัดการกระจายของข้อมูล ใช้อธิบายคู่กับค่าเฉลี่ยเลขคณิต โดยค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานยิ่งมีค่ามากแสดงว่าข้อมูลมีการกระจายมากหรือข้อมูลมีความแตกต่างกันมาก ถ้าค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานยังมีค่าใกล้ศูนย์แสดงว่าข้อมูลนั้นค่อนข้างเกาะกลุ่มกัน (ชานินทร์ ศิลป์จารุ. 2548 : 171)

2.3 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation coefficient) เป็นค่าความสัมพันธ์ของตัวแปร X กับ Y ค่าที่คำนวณได้อยู่ในช่วงระหว่าง -1 ถึง 1 โดยมีความหมายของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2540 : 144) ดังนี้

ค่าบวก	หมายถึง	มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน
ค่าลบ	หมายถึง	มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้าม
ค่าเข้าใกล้ 1	หมายถึง	มีความสัมพันธ์กันมาก และในทิศทางเดียวกัน
ค่าเข้าใกล้ -1	หมายถึง	มีความสัมพันธ์กันมาก และในทิศทางตรงกันข้าม
ค่าเข้าใกล้ 0	หมายถึง	มีความสัมพันธ์กันน้อย
ค่าเท่ากับ 1	หมายถึง	มีความสัมพันธ์กันอย่างสมบูรณ์ และในทิศทางเดียวกัน

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

ค่าเท่ากับ -1 หมายถึง มีความสัมพันธ์กันอย่างสมบูรณ์ และในทิศทางตรงกันข้าม

ค่าเท่ากับ 0 หมายถึง ไม่มีความสัมพันธ์กัน

2.4 การวิเคราะห์ค่า Tolerance และค่า VIF เป็นการทดสอบว่าตัวแปรอิสระทุกตัว จะไม่มีความสัมพันธ์กันเองสูง เพื่อป้องกันปัญหาความสัมพันธ์ภายในของตัวแปรพหุคูณ (Multicollinearity) โดยพิจารณาจากค่าความคงทนของการยอมรับ (Tolerance) มีค่าไม่น้อยกว่า 0.10 ค่าปัจจัยการขยายตัวของความแปรปรวน (VIF) มีค่าที่น้อยกว่า 10 (วรณี หิรัญญาการ. 2546 : 112 ; อ้างอิงจาก Rovinelli and Hambleton. 1978. **A Practical Guide to Conducting Empirical Research : 34**)

ตอนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับผลการประเมินคุณภาพภายนอกจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) หรือ สมศ. ในรอบที่ 2

ผลการประเมินคุณภาพภายนอก รอบที่ 2 ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ 2 ซึ่งประเมินโดย สมศ. หลักเกณฑ์การกำหนดระดับคุณภาพของสถานศึกษาหรือเกณฑ์การประเมินที่ใช้ ให้พิจารณาจากค่าเฉลี่ยของระดับคุณภาพตัวบ่งชี้ ในแต่ละมาตรฐาน เป็น 4 ระดับ คือ

เกณฑ์การพิจารณา	ระดับคุณภาพ
ค่าเฉลี่ยของระดับคุณภาพตัวบ่งชี้ ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 1.74	ปรับปรุง
ค่าเฉลี่ยของระดับคุณภาพตัวบ่งชี้ ระหว่าง 1.75 - 2.74	พอใช้
ค่าเฉลี่ยของระดับคุณภาพตัวบ่งชี้ ระหว่าง 2.75 - 3.49	ดี
ค่าเฉลี่ยของระดับคุณภาพตัวบ่งชี้ 3.50 - 4.00	ดีมาก

ที่มา : สมศ. 2549ก : 91

3. ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือและการพัฒนาเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

3.1 การสร้างเครื่องมือเพื่อเก็บข้อมูลสภาพการจัดองค์การ หรือตัวแปรอิสระ ในตอนที่ 2

3.1.1 ศึกษาเอกสาร ทฤษฎี แนวคิด หลักการ งานวิจัยต่างๆ และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องเพื่อนำผลการศึกษามาปรับและพัฒนาเป็นเครื่องมือในตอนที่ 2 ภายใต้คำปรึกษาของอาจารย์ควบคุมวิทยานิพนธ์

3.1.2 ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า และร่างแบบสอบถามให้ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับสภาพการจัดองค์การ

3.1.3 นำร่างแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นเสนอให้กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์พิจารณา

3.1.4 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดองค์การ จำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity)

3.1.5 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามมาวิเคราะห์ความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ กับความเที่ยงตรงตามเนื้อหาของข้อคำถาม จำนวน 48 ข้อ ด้วยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC (Index of Item-Objective Congruence) ซึ่งทุกข้อมีค่าไม่ต่ำกว่า 0.6 ดังปรากฏในภาคผนวก ง โดยกำหนดเกณฑ์ในการพิจารณา (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2540 : 116-117) ดังนี้

- +1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นเป็นตัวแทนลักษณะเฉพาะกลุ่มพฤติกรรมนั้น
- 0 เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นเป็นตัวแทนลักษณะเฉพาะกลุ่มพฤติกรรมนั้นหรือไม่
- 1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามไม่เป็นตัวแทนลักษณะเฉพาะกลุ่มพฤติกรรมนั้น

นำคะแนนที่ได้มาแทนค่าในสูตร ดังนี้

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ	IOC	หมายถึง	ค่าดัชนีความสอดคล้อง
	$\sum R$	หมายถึง	ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

57

N หมายถึง จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

3.1.6 นำแบบสอบถามที่ผ่านการพิจารณาตรวจสอบ พร้อมรวบรวมข้อเสนอแนะที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญมาพิจารณาปรับปรุงแก้ไขร่วมกับอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อให้แบบสอบถามมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

3.1.7 นำแบบสอบถามที่ทำการแก้ไขปรับปรุงไปทดลองใช้ (Try out) กับผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และเขต 2 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 โรงเรียน นำมาวิเคราะห์คุณภาพของข้อคำถามแต่ละข้อ ด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่าย (Simple correlation) ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวมในด้านนั้นๆ ซึ่งจะคัดเลือกเฉพาะข้อที่มีความสัมพันธ์กับคะแนนรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และจะตัดข้อที่มีความสัมพันธ์กับคะแนนรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ต่ำกว่าระดับ .05 พร้อมกับหาค่าความเชื่อมั่นได้ที่เป็นความคงที่ภายใน (Internal Consistency Reliability) โดยหาค่าแอลฟาสัมประสิทธิ์ของครอนบาร์ค (Cronbach's Coefficient Alpha) (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2540 : 132-133) ผลการวิเคราะห์พบว่า

ด้านที่ 1 สภาพการกำหนดวัตถุประสงค์ขององค์การ จำนวน 7 ข้อ คะแนนรายข้อมีความสัมพันธ์กับคะแนนรวมค่อนข้างสูงทุกข้อ ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .92

ด้านที่ 2 สภาพการจัดกลุ่มงาน จำนวน 5 ข้อ คะแนนรายข้อมีความสัมพันธ์กับคะแนนรวมค่อนข้างสูงทุกข้อ ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .85

ด้านที่ 3 สภาพการมอบหมายงาน จำนวน 17 ข้อ คะแนนรายข้อมีความสัมพันธ์กับคะแนนรวมค่อนข้างสูงจำนวน 9 ข้อ และคะแนนรายข้อมีความสัมพันธ์กับคะแนนรวมต่ำกว่า .05 จำนวน 8 ข้อ เมื่อตัดข้อที่มีความสัมพันธ์กับคะแนนรวมต่ำกว่า .05 ออก จะได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .70

ด้านที่ 4 สภาพการมอบอำนาจหน้าที่ จำนวน 5 ข้อ คะแนนรายข้อมีความสัมพันธ์กับคะแนนรวมค่อนข้างสูงทุกข้อ ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .60

ด้านที่ 5 สภาพการจัดสายการบังคับบัญชา จำนวน 8 ข้อ คะแนนรายข้อมีความสัมพันธ์กับคะแนนรวมค่อนข้างสูงทุกข้อ ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .87

ด้านที่ 6 สภาพการประสานงาน จำนวน 6 ข้อ คะแนนรายข้อมีความสัมพันธ์กับคะแนนรวมค่อนข้างสูงจำนวน 5 ข้อ และคะแนนรายข้อมีความสัมพันธ์กับคะแนนรวมต่ำกว่า .05 จำนวน 1 ข้อ เมื่อตัดข้อที่มีความสัมพันธ์กับคะแนนรวมต่ำกว่า .05 ออก จะได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .83 ดังปรากฏในภาคผนวก ง

3.2 การสร้างเครื่องมือเพื่อเก็บข้อมูลผลการประเมินคุณภาพภายนอกรอบที่ 2 ของสถานศึกษา หรือตัวแปรตาม ในตอนที่ 3 นั้นผู้วิจัยได้สร้างเป็นข้อคำถามแบบเดิมคำ

3.3 นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบแล้วมาปรับปรุงแก้ไขร่วมกันกับประธานและกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น และจัดพิมพ์แบบสอบถามเป็นฉบับที่สมบูรณ์เพื่อใช้ในการวิจัยต่อไป

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากสำนักงานคณะกรรมการบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา ถึงผู้อำนวยการโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ผู้วิจัยเก็บแบบสอบถามคืน โดยให้ผู้บริหารสถานศึกษาตอบแบบสอบถามส่งคืนที่ผู้วิจัยตามที่อยู่ที่ระบุไว้

3. ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์กลับคืนมา จำนวน 186 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 99.47

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลที่ได้จากกลุ่มตัวอย่างมาตรวจสอบความสมบูรณ์และความถูกต้องของแบบสอบถามที่ได้กลับคืนมา และทำการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows มาดำเนินการใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับขั้นตอน ต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้การคำนวณหาค่าร้อยละ

ขั้นที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการจัดองค์การของสถานศึกษา ใช้วิธีหาค่าคะแนนเฉลี่ย โดยใช้เกณฑ์การแปลค่าเฉลี่ยของ บุญชม ศรีสะอาด (2535 : 100) ดังนี้

ระดับค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง มีการปฏิบัติมากที่สุด

ระดับค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง มีการปฏิบัติมาก

ระดับค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง มีการปฏิบัติปานกลาง

ระดับค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง มีการปฏิบัติน้อย

ระดับค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง มีการปฏิบัติน้อยที่สุด

ขั้นที่ 3 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระแต่ละตัว ด้วยค่า Tolerance และ VIF (Variance Inflation Factor)

ขั้นที่ 4 วิเคราะห์ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับผลการประเมินคุณภาพภายนอกรอบที่ 2 ของสถานศึกษา ดำเนินการดังนี้

4.1 วิเคราะห์ความสัมพันธ์โดยใช้สถิติสหสัมพันธ์อย่างง่าย

4.2 วิเคราะห์ความสัมพันธ์โดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) โดยการนำตัวแปรอิสระทั้ง 6 ตัว เข้าสมการเพื่อทำการทดสอบพร้อมกัน โดยกำหนดระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ขั้นที่ 5 การคัดเลือกตัวแปรที่ร่วมกันมีความสัมพันธ์ต่อผลการประเมินคุณภาพภายนอกรอบที่ 2 มากที่สุด โดยการคัดเลือกตัวแปรอิสระเข้าสมการครั้งละ 1 ตัว และทำการทดสอบความมีนัยสำคัญทางสถิติโดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Regression Analysis) เคอลิงเจอร์ (Kerlinger, 1973 : 603-631) โดยกำหนดค่าระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เพื่อใช้เป็นเกณฑ์ในการคัดเลือกตัวแปรอิสระเข้าสมการ และระดับ .10 เป็นเกณฑ์ในการคัดเลือกตัวแปรอิสระออกจากสมการ